

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 2. oktobar 2023. godine
Br.ref.: RK 2278/23

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI142/22

podnosilac

Edmond Hoxha

**Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda [Rev.br.24/2022] od 25. maja
2022. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija i
Enver Peci, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Edmond Hoxha u svojstvu deoničara T.U.P. „Elite“ d.o.o., iz opštine Đakovica (u daljem tekstu; podnosilac zahteva), kojeg zastupa Gazmend Nushi, advokat u Prištini.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu [Rev.br.24/2022] od 25. maja 2022. godine Vrhovnog suda Kosova (u daljem tekstu: Vrhovni sud) u vezi sa presudom [Ae.br. 231/2021] od 26. novembra 2021. godine Apelacionog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Apelacioni sud) u vezi sa presudom [I.EK.br.297/20] od 9. avgusta 2021. godine Osnovnog suda u Prištini – Odeljenje za privredne sporove (u daljem tekstu: Osnovni sud).

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presudom, kojom je navodno podnosiocu zahteva povređeno pravo na pravično i nepristrasno sušenje zagarantovano članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavu 7., člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, na članovima 22. (Procesuiranje zahteva) i 47. (Individualni zahtevi) Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom Sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 25. (Podnošenje zahteva i odgovora) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).
5. Dana 7. jula 2023. godine, Poslovnik o radu Ustavnog suda Republike Kosovo br. 01/2023, objavljen je u Službenom listu Republike Kosovo i stupio je na snagu 15 dana od dana objavljivanja. Shodno tome, prilikom razmatranja zahteva, Ustavni sud se poziva na odredbe navedenog Poslovnika. S tim u vezi, u skladu sa pravilom 78 (Prelazne odredbe) Poslovnika o radu br. 01/2023, izuzetno, pojedine odredbe Poslovnika o radu br. 01/2018, i dalje će se primenjivati u predmetima registrovanim u Sudu pre njegovog ukidanja, samo ako i u meri u kojoj su povoljniji za stranke.

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 19. septembra 2022. godine podnosilac zahteva predao je zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
7. Dana 22. septembra, Sud je obavestio podnosioca zahteva o upisu zahteva i poslao je kopiju zahteva Vrhovnom sudu.
8. Dana 26. septembra 2022. godine, predsednica suda je odlukom [GjR.KI142/22] imenovala sudiju Safeta Hoxhu za sudiju izvestioca, a presudom [KSH.KI142/22] je imenovala članove Veća za razmatranje: Selvete Gërzhaliu-Krasniqi (predsedavajuća), Remzije Istrefi-Peci i Nexhmi Rexhepi (članovi).
9. Dana 16. decembra 2022. godine, sudija Enver Peci položio je zakletvu pred predsednicom Republike Kosovo i time je započeo njegov mandat u Sudu.
10. Dana 8. juna 2023. godine, podnosilac zahteva je predao dodatni dokument kao potkrepljenje njegovom zahtevu.
11. Dana 30. avgusta 2023. godine Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno je Sudu izneo preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

12. Iz spisa predmeta proizilazi da je podnosilac zahteva, u svojstvu deoničara T.U.P. „Elite“ d.o.o. (u daljem tekstu: „Elite“), sklopio ugovor o javno-privatnom partnerstvu sa nekoliko kosovskih opština o realizaciji projekta za proizvodnju i instalaciju različitih urbanističkih elemenata na njihovoj teritoriji u vrednosti od 2.470.000,00 euro.
13. Dana 21. aprila 2010. godine, podnosilac zahteva je u svojstvu deoničara „Elite“, u cilju realizovanja ugovorenog projekta, sklopio ugovor sa „Gekos“ d.o.o. (u daljem tekstu: „Gekos“) o prodaji deonice. U skladu sa ovim ugovorom podnosilac zahteva je u svojstvu deoničara „Elite“ ugovornoj strani „Gekos“ preneo osamdeset posto (80%) deonice „Elite“, dok je dvadeset odsto (20%) deonica ostalo u vlasništvu podnosioca zahteva. U skladu sa ovim ugovorom, u realizovanju ugovornog projekta predviđeno je se investicija od strane strana u ovom ugovoru, izvrši u proporciji sa učešćem u deonicama. Shodno tome, podnosilac zahteva je u svojstvu deoničara „Elite“ bio u obavezi da investira 494.000,00 evra, dok je druga strana „Gekos“ 1.976.000,00 evra, kako bi se realizovao ugovoreni projekat u vrednosti od 2.470.000,00 evra.
14. Na osnovu spisa predmeta proizilazi da je „Gekos“ investirao u vrednosti od 1.125.000,00 evra, prenoseći taj iznos novca na bankovni račun podnosioca zahteva na ime kupovine deonice, a taj iznos je bio namenjen realizovanju projekta koji je ugovorio podnosilac zahteva.
15. Na osnovu spisa predmeta proizilazi da se, prema sklopljenom ugovoru, predviđa da sredstva koja uplati „Gekos“ na ime cene kupovine deonice, podnosilac zahteva treba investira u projekat koji je ugovoren javnim ugovorom. U realizaciju ugovorenog projekta, podnosilac zahteva je *„investirao ukupan iznos od 849.000,00 evra, dakle od iznos od 1.125.000,00 evra koje je „Gekos“ uplatio, samo je iznos od 849.000,00 otišao u investicije“* za realizovanje ugovorenog projekta, *„a drugi preostali deo od 276.000,00 evra je prisvojio tužioc kao ličnu imovinu u suprotnosti sa sklopljenim sporazumom“*.
16. Dana 23. februara 2012. godine, kao rezultat nastale situacije koja je gore opisana, podnosilac zahteva, u svojstvu deoničara „Elite“, i „Gekos“ su sklopili aneks ugovora kojim su konstatovali da je investirani iznos od strane podnosioca zahteva za realizaciju ugovorenog projekta manji od iznosa koji je platio/investirao „Gekos“. Kao rezultat toga, strane su se složile da „Gekos“ u svojstvu ugovorne strane za realizovanje ugovornog projekta ne nastavi druga ulaganja, dok vrednost imovine na terenu ne dostigne iznos od 1.125.000,00 evra, iznos koji je na početku uložio „Gekos“. Podnosilac zahteva u svojstvu deoničara „Elite“ nije nastavio ulaganja sredstava koje je primio od „Gekos“, povređujući tako obaveze koje proizilaze iz aneksa ugovora koji je među njima sklopljen. Budući da su strane aneksom ugovora konstatovale da podnosilac zahteva nije uspeo da potroši iznos od 1.125.000,00 evra za potrebe projekta, strane su obustavile obavezu plaćanja duge rate u vrednosti od 851.000,00 evra do potrošnje dela novca za potrebe projekta. Budući da se prvi deo finansijskih sredstava neće nastaviti ulagati dalje u projekat, što je za posledicu imalo i neispunjenje uslova ugovora o ulaganju drugog dela od strane „Gekos“
17. Dana 26. maja 2014. godine, podnosilac zahteva je podneo tužbu u Osnovnom sudu protiv „Gekos“ zbog neispunjenja ugovora, gde je tražio 851.000,00 evra uz kamatu od 8% na ime ispunjenja obaveze iz ugovora o kupoprodaji deonice.
18. Dana 3. oktobra 2029. godine Osnovni sud je presudom [I.Ek.br.312/14] odbio tužbeni zahtev podnosioca zahtevam odlučujući kao što sledi:

- I. *Odbija se kao neosnovan tužbeni zahtev tužioca Edmonda Hoxhe iz Đakovice, deoničara T.U.P. „Elite“ d.o.o., kojim je tražio da se obaveže tuženi deoničar „Gekos“ d.o.o. sa sedištem u Prištini, da na ime ispunjenja ugovorne obaveze iz ugovora o kupoprodaji i prenosu deonica, tužiocu isplati iznos od 851.000,00 evra, uz kamatu od 8% godišnje, koja počinje da teče od 01.01.2013. godine, do konačne isplate, u roku od 7 dana od dana predaje ove presude.*
- II. *Obavezuje se tužilac, da tuženoj plati iznos od 747,50 €, na ime naknade troškova parničnog postupka u roku od 7 dana od dana predaje ove presude.*
19. *Osnovni sud je presudom [I.Ek.br.312/14] od 3. oktobra 2019. godine pojasnio da: „U konkretnom slučaju reč je o bilateralnom obavezujućem ugovoru, gde je obaveza tuženog zavisila od prethodnog ispunjenja obaveze tužioca. budući da tužilac nije uspeo da ispuni svoje obaveze, nije poštovao gde je potrošio finansijska sredstva namenjena isključivo realizaciji projekta, proizilazi da nisu stvoreni pravni zakonski i ugovorni uslovi za ispunjenje obaveze od strane tuženog i shodno tome nije izazvana nikakva šteta strani koja tuži.“*
20. *Protiv gore navedene presude, podnosilac zahteva je podneo žalbu Apelacionom sudu navodeći povrede odredbi parničnog postupka, pogrešno utvrđivanje činjeničnog stanja i pogrešno sprovođenje materijalnog prava, uz predlog da se osporena presuda poništi i da se predmet vrati na ponovno odlučivanje.*
21. *Neutvrđenog datuma „Gekos“ je podneo odgovor na žalbu uz predlog da se potvrdi presuda Osnovnog suda [I.Ek.br.312/14] od 3. oktobra 2019. godine.*
22. *11. juna 2020. godine Apelacioni sud je rešenjem [Ae.br.284/2018] odlučio da: „SE PRIHVATI žalba tužioca Edmonda Hoxhe iz Đakovice, deoničara T.U.P. „Elite“, a da se PONIŠTI presuda Osnovnog suda u Prištini – Odeljenje za privredne sporove, I.EK.br.312/14, od 03.10.2018. godine, i da se predmet vrati istom sudu na ponovno suđenje i odlučivanje.“*
23. *Apelacioni sud je putem istog rešenja pojasnio da je presuda Osnovnog suda [I.Ek.br.312/14] od 3. oktobra 2019. godine „obuhvaćena ključnim povredama odredbi parničnog postupka iz člana 182., stava 1. i 182., stava 2., tačke n) jer presuda ima nedostatke zbog kojih se ne može ispitati, izreka presude je neshvatljiva i kontradiktorna sama sa sobom i sa obrazloženjima presude, nisu ukazani razlozi o odlučujućim činjenicama, odnosno dati razlozi su nejasni, postoje protivrečnosti o odlučujućim činjenicama između onoga što se daje u obrazloženju presude i dokaza koji se nalaze u spisima predmeta.“*
24. *Dana 9. avgusta 2021. godine, Osnovni sud je na ponovljenom suđenju doneo presudu [I.EK.br.297/20] i odlučio je sledeće:*
- I. *Odbija se kao neosnovan tužbeni zahtev tužioca Edmonda Hoxhe iz Đakovice, deoničara u T.U.P. „Elite“ d.o.o., kojim je tražio da se obaveže tuženi „Gekos“ d.o.o., sa sedištem u Prištini, da na ime ispunjenja ugovorne obaveze iz ugovora o kupoprodaji i prenosu deonica, tužiocu plati iznos od 851.000,00 evra, uz kamatu od 8% godišnje koja počinje da teče od 01.01.2013. godine, do konačne isplate, u roku od 7 dana od dana predaje ove presude.*
- II. *Obavezuje se tužilac da tuženom plati iznos od 3.185,00€, na ime naknade troškova parničnog postupka u roku od 7 dana od dana predaje ove presude.*

25. Takođe, Osnovni sud je presudom [I.EK.br.297/20], pozivajući se na stav 1., člana 17. i stav 1., člana 262. Zakona o obligacionim odnosima iz 1978. godine pojasnio da: „*tužilac nije ispunio ulaganja zahtevana ugovorom i aneksom ugovora, kao uslov za stvaranje obaveze tuženog da plati preostali deo investicije od 851.000,00 evra. duh ugovora i aneksa ugovora je bio da se sredstva tužioca iskoriste za proizvodnju i postavljanje imovine. To je pravično i logično, jer kupovina deonica ima smisla samo ako su deonice izražene u imovini, u konkretnom slučaju predvideo je da „se kiosci, bilbordi, gradsko osvetljenje, stubovi, zajedničkim imenom nazovu imovina“.*
26. Dana 16. avgusta 2021. godine, podnosilac zahteva je protiv presude Osnovnog suda podneo žalbu Apelacionom sudu, navodeći povrede odredbi parničnog postupka, pogrešno utvrđivanje činjeničnog stanja i pogrešno sprovođenje materijalnog prava, uz predlog da se osporena presuda poništi i da se slučaj vrati na ponovno odlučivanje.
27. Dana 26. novembra 2021. godine, Apelacioni sud je presudom [Ae.br.231/2021] odbio kao neosnovanu žalbu podnosioca zahteva i potvrdio je presudu [I.EK.br.297/20] od 9. avgusta 2021. godine, uz obrazloženje da nije obuhvaćena povredama odredbi parničnog postupka iz stava 2., člana 182., kao i da je činjenično stanje regularno utvrđeno i da je materijalno pravo pravično sprovedeno.
28. Apelacioni sud je pozivajući se na članove 75., 86. i 98. Zakon[Br.06/L-016] o poslovnim društvima od 24. maja 2018. godine, oceno da: „*tužilac nije imao kapital niti deonice na osnovu ugovora o javno-privatnom partnerstvu sa opštinama Republike Kosovo i shodno ugovoru od 21. aprila 2010. godine, nije mogao da proda deonice koje nije imao, već je tražio dodatni kapital kroz investicije tuženog, koja predstavlja povećanje kapitala društva i svojine tuženog nad deonicama društva na osnovu uvećanog kapitala društva. Svako povlačenje kapitala društva od strane tužioca za sopstvene potrebe je u suprotnosti sa gore navedenim zakonskim odredbama.“*
29. Dana 21. decembra 2021. godine, podnosilac zahteva podneo je reviziju Vrhovnom sudu protiv presude Apelacionog suda [Ae.br.231/2021], navodeći ključne povrede odredbi parničnog postupka iz člana 182. Zakona o parničnom postupku, kao i pogrešno sprovođenje materijalnog prava. Srž navoda podnosioca zahteva u reviziji povezan je sa pogrešnim sprovođenjem zakona o okolnostima njegovog slučaja, odnosno sprovođenje Zakona [Br.06/L-016] o poslovnim društvima od 24. maja 2018. godine i Zakona [Br.04/L-077] o obligacionim odnosima od 19. juna 2012. godine od strane redovnih sudova tokom odlučivanja u njegovom slučaju. Podnosilac je argumentovao da primena gore pomenutih zakona u njegovom slučaju predstavlja pogrešnu primenu jer je obligacioni odnos stvoren 2010. godine, a primenjeni zakoni u njegovom slučaju su stupili na snagu nakon stvaranja njegovog ugovornog odnosa.
30. Dana 25. maja 2022. godine Vrhovni sud je presudom [E.Rev.br.24/2022] odbio kao neosnovanu reviziju podnosioca zahteva uz obrazloženje da su redovni sudovi, kroz njihove odluke poštovali ZPP o sadržaju i strukturi presude i da drugostepena presuda „*ima koherentan sadržaj u logičkom i pravnom toku, obrazlažući sve žalbene navode i povrede koje se ocenjuju po službenoj dužnosti. Ona sadrži dovoljna i uverljiva obrazloženja o svim navodima podnesenim u žalbi.“*

Navodi podnosioca zahteva

31. Podnosilac zahteva navodi da su redovni sudovi njihovim odlukama povredili pravo na pravično i nepristrasno suđenje zagarantovano članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava.

32. Podnosilac zahteva u srži navodi da su redovni sudovi, njihovim odlukama primenili pogrešne zakone u okolnostima njegovog slučaja, odnosno u njegovom slučaju su primenjeni zakoni koji nisu bili na snazi u vreme kada je stvoren ugovorni odnos među stranama.
33. Podnosilac zahteva specifično navodi da je Apelacioni sud u donošenju presude [Ae.br.231/2021] od 26. novembra 2021. godine „*sproveo odredbe Zakona o poslovnim društvima br. 06/L-016 koji je stupio na snagu 24. maha 2018. godine. Ovaj zakon uopšte nije bio na snazi u vreme stvaranja ugovornih obaveza između podnosioca zahteva i Gekos 2010. godine.*“
34. U vezi sa tim, podnosilac zahteva argumentuje da: „*u vreme osnivanja ugovornih obaveza između podnosioca zahteva i Gekos, na snazi je bio Zakon o poslovnim društvima br. 02/L-123, koji je proglašen u Službenom listu 1. oktobra 2008. godine, a koji je stavljen van snage 24. maja 2018. godine, kada je na snagu stupio Zakon br. 06/L-016.*“
35. Podnosilac zahteva navodi da odbijanje njegovog navoda od strane Vrhovnog suda u vezi sa pogrešnim sprovođenjem zakona tokom donošenja odluke u njegovom slučaju u Apelacionom sudu predstavlja povredu njegovog prava na „*pravično suđenje*“ i načela pravne sigurnosti.
36. U vezi sa tim, podnosilac zahteva ističe da: „*U obrazloženju ove presude, u vezi sa navodom da je Apelacioni sud pogrešno sproveo materijalno pravo, Vrhovni sud potvrđuje ovu povredu ističući da „... se načelno slaže da nijedan zakon ne može imati retroaktivan uticaj, međutim sprovođenje nekih odredbi Zakona o poslovnim društvima br. 06/L-016 od strane drugostepenog suda, Vrhovni sud ne smatra odlučujućim uticajem...*“
37. Podnosilac zahteva navodi da: „*Vrhovni sud je napravio protivustavni i protivzakonit presedan, legalizujući pravo suda da u rešavanju spora može sprovesti i zakonske odredbe koje uopšte nisu bile na snazi u vreme izazivanja pravno-obavezujućih odnosa.*“
38. Podnosilac zahteva navodi da: „*Apelacioni i Vrhovni sud su mu negirali zagarantovano pravo na pravično suđenje, koje pored ostalog, podrazumeva da se spor reši u skladu sa zakonodavstvom koje je bilo na snazi u vreme stvaranja pravno-obavezujućih odnosa i izazivanja spora, a ne zakonodavstvom koje uopšte nije bilo na snazi u to vreme i koje je stupilo na snagu punih 8 (osam) godina nakon stvaranja ovij odnosa i nakon izazivanja spora.*“
39. Podnosilac zahteva dalje ističe da: „*arbitrarnim sprovođenjem nepostojećeg materijalnog prava, ova dva suda su objektivno negirala načelo pravne države svrstavajući se na stranu suprotnu stavovima Evropskog suda za ljudska prava, prema kojem je arbitrarnost isto što i negiranje pravne države.*“
40. Podnosilac zahteva se u skladu sa njegovim navodima, poziva na praksu Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP) u slučajevima *Beian protiv Rumunije* (presuda od 6. decembra 2008. godine) i *Al-Dulimi i Montana Management protiv Švajcarske* (presuda od 21. juna 2016. godine).

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

Ustav Republike Kosovo

Član 31.
[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

1. Svakome se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih nadležnosti.
2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.
3. Suđenje je javno, osim u slučajevima kada sud, iz posebnih razloga, smatra da je isključivanje štampe ili javnosti, u korist pravde, ako bi njihovo prisustvo moglo naškoditi javnom redu ili nacionalnoj sigurnosti, interesima maloljetnika, ili zaštiti privatnog života stranaka u postupku, na zakonom propisan način.
4. Svako ko je optužen za krivično djelo ima pravo da ispituje prisutne svjedoke i da zahtijeva obavezno pojavljivanje svjedoka, vještaka i ostalih lica, koja mogu razjasniti činjenice.
5. Svako ko je optužen za krivično delo će se smatrati nevinim, sve dok se ne dokaže njegova/njena krivica, u saglasnosti sa zakonom.

Zakon o obligacionim odnosima od 30. marta 1978. godine

Dužnosti ispunjenja obaveza

Član 17

Strane u obligacionom odnosu dužne su da izvrše svoju obavezu i odgovorne su za njeno ispunjenje.
Obaveza se može ugasiti samo saglasnošću volja strana u obligacionom odnosu ili na osnovu zakona.

Ispunjenje obaveze i posledice neispunjenja

Član 262

Poverilac u obaveznom odnosu je ovlašćen da od dužnika zahteva ispunjenje obaveze, a dužnik je dužan ispuniti je savesno u svemu kako ona glasi.
Kad dužnik ne ispuní obavezu ili zadocni sa njenim ispunjenjem, poverilac ima pravo zahtevati i naknadu štete koju je usled toga pretrpeo.
Za štetu zbog zadocnjenja sa ispunjenjem odgovara i dužnik kome je poverilac dao primeren naknadni rok za ispunjenje.
Dužnik odgovara i za delimičnu ili potpunu nemogućnost ispunjenja i ako tu nemogućnost nije skrivio ako je nastupila posle njegovog dolaska u docnju, za koju odgovara.
Ali se dužnik oslobađa odgovornosti za štetu ako dokaže da bi stvar koja je predmet obaveze slučajno propala i da je on svoju obavezu na vreme ispunio.

Zakon Br. 06/L -016 o poslovnim društvima od 24. maja 2018. godine

Član 75

Priroda društva sa ograničenom odgovornošću

1. Društvo sa ograničenom odgovornošću je pravno lice koje je zakonski odvojeno od njegovih deoničara. Društvo sa ograničenom odgovornošću samo po sebi je nosilac prava i obaveza.

2. Deonice u društvu sa ograničenom odgovornošću su jedinice na osnovu kojih se vrši podela imovine u društvu sa ograničenom odgovornošću.

3. Jedna deonica društva sa ograničenom odgovornošću je lično vlasništvo deoničara i može se prenositi delimično ili u potpunosti, u zavisnosti od ograničenja predviđenih ovim zakonom kao i drugih ograničenja predviđenih Statutom.

4. U Statutu društva sa ograničenom odgovornošću se može, ali nije obavezno, predvideti da se deonice potvrđuju putem uverenja izdatih od strane društva sa ograničenom odgovornošću

Član 86 **Odgovornost za dogovorene doprinose**

Deoničar je obavezan da društvu sa ograničenom odgovornošću plaća sve doprinose na vreme, u skladu sa Statutom ili Sporazumom inkorporaciji društva sa ograničenom odgovornošću ili u skladu sa nekim drugim sporazumom deoničara. Ova obaveza se ne može opravdati smrću, invaliditetom, ili drugim vrstama nesposobnosti za plaćanje deoničara.

Član 98 **Kupovina sopstvenih deonica od društva sa ograničenom odgovornošću**

[...]

5. Deonice koje ostaju u posedu društva sa ograničenom odgovornošću:

5.1. nemaju nikako pravo glasa;

5.2. ne računaju se po pitanju bilo kojeg cilja, uključujući i tokom utvrđivanja kvoruma ili utvrđivanja broja neplaćenih deonica sa pravom glasa; i

5.3. nisu imale pravo, i ne uzimaju deo prilikom raspodele dividendi društva sa ograničenom odgovornošću.

Ocena prihvatljivosti zahteva

41. Sud prvo razmatra da li je zahtev ispunio kriterijume prihvatljivosti propisane Ustavom i dalje specifikovane Zakonom i utvrđene Poslovníkom o radu.

42. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:

„1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.“

43. Sud takođe ocenjuje da li je podnosilac zahteva ispunio kriterijume prihvatljivosti, kako je dalje specificirane Zakonom. U vezi s tim, Sud se prvo poziva na članove 47. [Individualni zahtevi], 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona koji propisuju:

Član 47.
[Individualni zahtevi]

*“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagaranтована prava i slobode krši neki javni organ.
2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva os tala zakonom određena pravna sredstva.”*

Član 48.
[Tačnost podneska]

„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode sumu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.”

Član 49.
[Rokovi]

„Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta...”

44. Što se tiče ispunjenja ovih zahteva, Sud konstatuje da je podnosilac zahteva ovlašćena strana, koja osporava akt javnog organa, odnosno presudu Vrhovnog suda [E.Rev.24/2022] od 25. maja 2022. godine, pošto je iskoristio sva pravna sredstva propisana zakonom. Podnosilac zahteva je takođe pojasnio prava i slobode za koje navodi da su mu povređena, u skladu sa kriterijumima člana 48. Zakona i predao je zahteve u skladu sa rokovima propisanim članom 49. Zakona.
45. Pored toga, Sud razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio kriterijume prihvatljivosti propisane stavom (2) pravila 34. (Kriterijum o prihvatljivosti). Pravilo 34. (2) Poslovnika o radu propisuje kriterijume na osnovu kojih Sud može da razmotri zahtev, uključujući kriterijum da zahtev ne bude očigledno neosnovan. Pravilo 34. (2) specifično propisuje da:

*Pravilo 34.
(Kriterijum o prihvatljivosti)*

“(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim ako je zahtev očigledno neosnovan kada podnosilac/teljka zahteva nije dovoljno dokazao/la i potkrepio/la svoju tvrdnju.”

46. Gore navedeno pravilo, na osnovu sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP) i Suda, omogućava poslednje navedenom da proglasi zahteve neprihvatljivim iz razloga koji se odnose na meritum slučaja. Tačnije, na osnovu ovog pravila, Sud može da proglasi zahtev neprihvatljivim na osnovu i nakon ocene njegovog merituma, odnosno ako isti smatra da je sadržaj zahteva očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kao što je propisano u stavu (2) pravila 34. Poslovnika o radu. (vidi slučajeve Suda [Kl04/21](#), podnositeljka Nexhmije Makolli, rešenje o neprihvatljivosti, od 12. maja 2021. godine, stav 26; i [Kl175/20](#), podnositeljka Kosovska agencija za privatizaciju, rešenje o neprihvatljivosti, od 27. aprila 2021. godine, stav 37).

47. U tom kontekstu, i dalje u cilju ocene prihvatljivosti zahteva, odnosno, u okolnostima ovog slučaja, ocene da li je zahtev očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, Sud će se prvo podsetiti na suštinu slučaja koju sadrži ovaj zahtev i na odgovarajuće navode podnosioca zahteva, u čijoj će oceni, Sud primeniti standarde sudske prakse ESLJP-a, u skladu sa kojima je, na osnovu člana 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovana Ustavom (vidi slučaj [KI04/21](#), citiran iznad, stav 28 si i slučaj [KI175/20](#), citiran iznad, stav 39).
48. Sud primećuje da je stvar podnosioca zahteva razmotrena kroz pet (5) sudskih odluka, prvo donoseći odluku Osnovni sud presudom [I.Ek.br.312/14] od 3. oktobra 2019. godine, gde je odbio tužbeni zahtev podnosioca zahteva za isplatu 851.000,00 evra od strane „Gekos“, uz kamatu od 8%, na ime ispunjenja obaveze iz ugovora od 21. aprila 2010. godine, uz obrazloženje da nisu stvoreni pravni i ugovorni uslovi za ispunjenje obaveze od strane „Gekosa“ i da nije izazvana nijedna vrsta štete podnosiocu zahteva. Nakon žaljenja, Apelacioni sud je rešenjem [Ae.br.284/2018] od 11. juna 2020. godine poništio presudu Osnovnog suda [I.Ek.br.312/14] uz obrazloženje da nije pravično utvrđeno činjenično stanje i da su povređene odredbe Zakona o parničnom postupku i shodno tome vratio je slučaj na ponovno suđenje Osnovnom sudu. U postupku ponovnog suđenja, Osnovni sud je presudom [I.EK.br.297/20], na osnovu Zakona o obligacionim odnosima iz 1978. godine odbio zahtev podnosioca zahteva, pošto ovaj poslednje pomenuti nije ispunio obavezu, odnosno investicije tražene ugovorom od 21. aprila 2010. godine i aneksom ugovora, kao uslov za stvaranje obaveze „Gekosa“ da plati preostali deo obaveze, odnosno iznos od 851.000,00 evra. Ovu presudu je potvrdio Apelacioni sud presudom [Ae.br.231/2021] ocenjujući da je pravično utvrđeno činjenično stanje i da je pravično sprovedeno materijalno pravo u okolnostima konkretnog slučaja od strane Osnovnog suda i da nije bilo povrede odredbi Zakona o parničnom postupku, potvrđujući tako u potpunosti postignute zaključke i pravni osnov koji je primenio Osnovni sud, on se tokom obrazlaganja slučaja pozvao na dotične odredbe Zakona [Br.06/L-016] o poslovnim društvima od 24. maja 2018. godine, gde je na sednici ocenio da podnosilac zahteva nije uspeo da ispuni obaveze iz ugovornog odnosa sa „Gekos“ i da „*svako povlačenje kapitala društva od strane tužioca [podnosioca zahteva] sa sopstvene potrebe je suprotno gore navedenim zakonskim odredbama*“.
49. Podnosilac zahteva je protiv presude Apelacionog suda [Ae.br.231/2021] podneo reviziju Vrhovnom sudu navodeći u srži pogrešno sprovođenje zakona, odnosno sprovođenje zakona u okolnostima njegovog slučaja, koji nisu bili na snazi u vreme kada je stvoren ugovorni odnos među stranama, odnosno prema njegovom mišljenju, pogrešno sprovođenje zakona u njegovom slučaju sastoji se u primeni Zakona [Br.06/L-016] o poslovnim društvima od 24. maja 2018. godine i Zakona [Br.04/L-077] o obligacionim odnosima od 19. juna 2012. godine, a obligacioni odnosi među stranama su nastali 2010. godine.
50. Vrhovni sud je presudom [E.Rev.br.24/2022] od 25. maja 2022. godine odbacio kao neosnovanu reviziju podnosioca zahteva uz obrazloženje da osporena presuda ne sadrži povrede proceduralnih odredbi u smislu člana 215. Zakona o parničnom postupku. Vrhovni sud takođe potvrđuje kao pravično pozivanje Apelacionog suda na Zakon [Br.06/L-016] o poslovnim društvima od 24. maja 2018. godine i posebno primenu Zakona o obligacionim odnosima iz 1978. godine u slučaju podnosioca zahteva. Vrhovni sud je takođe ocenio da podnosilac zahteva nije uspeo da ispuni njegove obaveze iz sklopljenog ugovora, odnosno nije ispunio investicije tražene ugovorom i aneksom ugovora, kao uslov za stvaranje obaveze druge strane „Gekos“ da plati preostali deo investicije u vrednosti od 851.000,00 evra.

51. Konstatacije redovnih sudova i specifično konstatacije Vrhovnog suda, podnosilac zahteva osporava pred Sudom, navodeći da je presuda [E.Rev.br.24/2022] od 25. maja 2022. godine doneta povredom člana 31. Ustava.
52. Sud primećuje da se ključni navodi podnosioca zahteva u srži odnose na povredu prava na pravično i nepristrasno suđenje, navodeći u suštini pogrešnu primenu zakona tokom čitavog sudskog postupka koji se vodio u redovnim sudovima. Specifično, podnosilac zahteva navodi da primena Zakona [Br.06/L-016] o poslovnim društvima od 24. maja 2018. godine i Zakona [Br.04/L-077] o obligacionim odnosima od 19. juna 2012. godine predstavlja povredu člana 31. Ustava i shodno tome povredu načela pravne sigurnosti, jer gore navedeni zakoni nisu bili na snazi u vreme kada je nastao obligacioni odnos među stranama potpisivanjem ugovora 21. aprila 2010. godine.
53. Sud primećuje da je tokom sudskog procesa koji se vodio pred redovnim sudovima, ključno pitanje bilo ispunjenje ugovornih obaveza među strankama, koje proizilaze iz ugovora od 21. aprila 2010. godine, odnosno da li je podnosilac zahteva u svojstvu deoničara „Elite“ investirao iznos koji je primio od „Gekosa“ u iznosu od 1.125.000,00 evra, pitanje koje je aneksom ugovora od 23. februara 2012. godine konstatovano da je podnosilac zahteva uložio manju vrednost od vrednosti koju je primio od „Gekosa“.
54. U vezi sa ovim pitanjem i navodima koje je pokrenuo podnosilac zahteva, Sud ističe da su ih redovni sudovi tretirali sveobuhvatno i detaljno.
55. U tom kontekstu i specifično u vezi sa navodima podnosioca zahteva, Sud prvo podseća da je Osnovni sud presudom [I.EK.br.297/20] od 9. avgusta 2021. godine, tretirajući navode podnosioca zahteva, istakao sledeće:

„Iz sudskog veštačenja koje je sastavio R:F., sud je našao da je tužilac uložio u proizvode ukupan iznos od 879.000,00 €. To predstavlja drastičnu povredu ugovora s njegove strane. Dakle, od iznosa od 1.125.000,00, koji je primio od tuženog, samo je iznos od 849.000,00 €, otišao na ulaganja, a preostali deo od 276.000,00 €, je prisvojio tužilac kao ličnu imovinu, u suprotnosti sa sklopljenim ugovorom.“

[...]

„Odredbama člana 17. Zakona o obligacionim odnosima (ZOO) propisano je da su strane u obligacionom odnosu dužne da izvrše svoju obavezu i odgovorne su za njeno ispunjenje. A odredbama člana 262. Stava 1. ZOO-a je propisano da je poverilac u obaveznom odnosu ovlašćen da od dužnika zahteva ispunjenje obaveze, a dužnik je dužan ispuniti je savesno. U konkretnom slučaju reč je o bilateralnom obavezujućem ugovoru, gde je obaveza tuženog zavisna od prethodnog ispunjenja obaveze tužioca“.

„Kako je iznad istaknuto u ovoj presudi tužilac nije ispunio investicije tražene ugovorom i aneksom ugovora, kao uslov za stvaranje obaveze tuženog da plati preostali deo investicije od 851.000,00 €. Duh ugovora i aneksa ugovora je bio da se sredstva tužioca koriste za proizvodnju i uspostavljanje imovine. Ovo je pravično i logično, jer kupovina deonice ima smisla samo ako su deonice izražene u imovini, u konkretnom slučaju u imovini opisanoj u ugovoru [...]“

56. Sud podseća da je Apelacioni sud presudom [Ae.br.231/2021] od 26. novembra 2021. godine, u smislu navoda koje je pokrenuo podnosilac zahteva, istakao sledeće:

[...] prvostepeni sud je s pravom konstatovao da tužilac nije uspeo da ispuni njegove obaveze, nije obrazložio gde je potrošio finansijska sredstva koje je uplatio

tuženi, a koja su isključivo bila namenjena realizovanju projekta, s toga nisu stvoreni pravni i ugovorni uslovi za ispunjenje obaveza od strane tuženog.“

57. Apelacioni sud je u nastavku, pozivajući se specifično na stav 2., člana 75. [Priroda društva sa ograničenom odgovornošću]; član 86. [Odgovornost za dogovorene doprinose] i na stav 5., člana 98. [Kupovina sopstvenih deonica od društva sa ograničenom odgovornošću] Zakona Br. 06/L-016 o poslovnim društvima, od 24. Maja 2018. godine, obrazložio kao što sledi:

[...] deonice ne predstavljaju autonomno pravo i vrednost po sebi, već su odraz svojine nad kapitalom ili imovinom društva. Društvo ima deonica koliko ima kapitala, odnosno nominalna vrednost deonica predstavlja vrednost kapitala društva. Čak i društvo ima pravni obavezu da u slučajevima kada se broj deonica i njihova vrednost ne podudaraju sa realnim brojem društva, smanji osnovni kapital i u skladu sa tim da redukuje broj deonica ili da smanji nominalnu vrednost deonica, jer nije dozvoljeno da društvo ima naslovljene deonice bez pokrića kapitala.“

[...]

U konkretnom slučaju, ugovorom od 21. aprila 2010. godine, deoničari su se složili o dodatnim doprinosima u povećanju kapitala društva, prema proporciji 80% naprema 20%. Ove dogovorene investicije predstavljaju zakonske deoničara u društvu, koje treba da se ispune, prodate deonice tuženog predstavljaju neplaćene deonice iz ograničenja propisana članom 98., stavom 5. ZPD-a.

[...]

Tužilac nije imao kapital niti akcije na osnovu ugovora o javno-privatnom partnerstvu sa opštinama Republike Kosovo i shodno tome ugovorom od 21. aprila 2010. godine, nije mogao da proda deonice koje nije imao, ali je tražio dodatni kapital kroz ulaganja tuženog, ulaganje koje predstavlja uvećanje kapitala društva i vlasništvo tuženog nad deonicama društva na osnovu uvećanog kapitala društva. Svako povlačenje kapitala društva od strane tužioca za sopstvene potrebe u suprotnosti je sa gore navedenim zakonskim odredbama.“

58. Na kraju, Vrhovni sud je presudom [E.Rev.br.24/2022] od 25. maja 2022. godine, pozivajući se na činjenično stanje slučaja podnosioca zahteva, pojasnio kao što sledi:

„U takvom činjeničnom stanju, Vrhovni sud prihvata kao osnovan pravni stav dva gore pomenuta suda u vezi sa odbijanjem tužbenog zahteva tužioca kao neosnovanog, jer njihove presude u ovoj parničnoj stvari nisu obuhvaćene nikakvom vrstom bitne ili proceduralne povrede, niti bitnim povredama odredbi parničnog postupka, kao ni pogrešnim sprovođenjem materijalnog prava, o kojima se revizioni sud, u smislu člana 215. ZPP-a stara prema službenoj dužnosti.“

[...]

„U tom kontekstu data su ubedljiva obrazloženja kojima su ukazane ključne činjenice koje su ocenjene povodom meritornog donošenja odluke, data su obrazloženja o načinu utvrđivanja činjenica, o iskorišćenim dokazima i o načinu ocene iskorišćenih dokaza.“

[...]

I osnovni ugovor je bio striktan u uspostavljanju odgovornosti za tužioca da uplaćena sredstva od strane tužioca investira u imovinu. Čak je predvideo i sankcije, odnosno gubitak deonica tužioca do potpunog njihovog gubitka, ukoliko on sredstva koja je uplatio tuženi ne preinači u investicije aneksom ugovora da tužilac nije uspeo da iznos od 1.125.000,00 €, potroši za potrebe projekta, suspendovali su potrebu plaćanja druge rate od 851.000,00 €, da potroši za potrebe projekta. Međutim, prva rata nije nastavljena da se investira u projekat, što je za posledicu imalo neispunjenje ugovornog uslova da drugu ratu investira tuženi.“

[...]

Tužilac nije uspeo da ispuni njegove obaveze, nije obrazložio gde je potrošio finansijska sredstva tuženog koja su izričito bila namenjena realizovanju projekta, i prema oceni Vrhovnog suda Kosova proizilazi da nisu stvorenu zakonski i ugovorni uslovi za ispunjenje obaveze tuženog.“

59. U tom aspektu, Sud smatra da su svi redovni sudovi, u okolnostima konkretnog slučaja, detaljno tretirali i obrazložili sporna pitanja i navode koje je pokrenuo podnosilac zahteva.
60. Isti su, pozivajući se na utvrđeno činjenično stanje konkretnog slučaja, tretirali ključne navode podnosioca zahteva koji se uglavnom odnose na utvrđivanje činjeničnog stanja i pojasnili su da **(i)** ugovor od 21. aprila 2010. godine koji je sklopljen između podnosioca zahteva, u svojstvu deoničara „Elite“ i druge strane „Gekosa“ je obavezivao podnosioca zahteva da radi realizovanja ugovorenog projekta, investira iznos od 494.000,00 evra, a da „Gekos“ investira iznos od 1.976.000,00 evra, što je „Gekos“ i uradio, ispunio je svoju ugovornu obavezu prenoseći finansijska sredstva u vrednosti od 1.125.000,00 evra podnosiocu zahteva, ali ovaj poslednje pomenuti je u svojstvu deoničara „Elite“, od iznosa koji je „Gekos“ platio, dakle od iznosa od 1.125.000,00 evra, investirao samo 849.000,00 evra, a preostali deo od 276.000,00 evra je podnosilac zahteva prisvojio kao ličnu imovinu u suprotnosti sa potpisanim ugovorom; **(ii)** a aneksom ugovora od 23. februara 2012. godine, koji je sklopljen između podnosioca zahteva, u svojstvu deoničara „Elite“ i druge strane „Gekosa“ određeno je da „Gekos“ u svojstvu ugovorne strane neće nastaviti druge investicije, odnosno sa investiranjem drugog dela u vrednosti od 851.000,00 evra dok vrednost/prvi deo (1.125.000,00 evra) koje je početno „Gekos“ investirao, ne bude iskorišćena u potpunosti za realizovanje projekta koji je ugovorio podnosilac zahteva.
61. Sud takođe primećuje da su redovni sudovi u tretiranju navoda koji su pokrenuti njegovom žalbom odnosno u skladu sa navodom o ispunjenju obaveze od strane „Gekosa“, pojasnili da **(i)** podnosilac zahteva nije ispunio ulaganja koja se zahtevaju ugovornim odnosom koji je sklopljen između njega i „Gekosa“; **(ii)** podnosilac zahteva je investirao samo polovinu finansijskih sredstava primljenih od strane „Gekosa“ u realizovanje ugovorenog projekta; **(iii)** kao rezultat neinvestiranja početne vrednosti koju je „Gekos“ uplatio od strane podnosioca zahteva u realizovanje ugovorenog projekta, imalo je za posledicu suspendovanje obaveze „Gekosa“ da plati drugi deo finansijskih sredstava u iznosu od 851.000,00 evra; **(iv)** podnosilac zahteva nije ispeo da ispuni ugovorni uslov radi ispunjenja druge ugovorne obaveze ugovorne strane „Gekos“.
62. Sud primećuje da su redovni sudovi njihove konačne ocene potkrepili pažljivim izvođenjem dokaza. Ovi dokazi obuhvataju, ali se ne ograničavaju samo na njih, kao što je ugovor od 21. aprila 2010. godine, aneks ugovora od 23. februara 2012. godine, kao i sudsko finansijsko veštačenje koje je sastavio veštak A.G., zajedno sa njegove dve

dopune i dokazima koje je priložilo sudsko finansijsko veštačenje koje je sastavio sudski veštak R.F.

63. Sud primećuje da su redovni sudovi detaljno analizirali podnesene dokaze i navode koje su pokrenule strane u postupku i na kraju su odbili žalbu zasnivajući se na dotičnim odredbama Zakona o obligacionim odnosima iz 1978. godine i Zakona [Br.06/L-016] o poslovnim društvima od 24. maja 2018. godine, koje je on smatrao relevantnim u vezi sa okolnostima konkretnog slučaja i na ključnim navodima koje je pokrenuo podnosilac zahteva.
64. U tom kontekstu, Sud podseća na specifičan navod podnosioca zahteva u vezi sa pogrešnim sprovođenjem materijalnog zakona od strane redovnih sudova tokom razmatranja i odlučivanja u njegovom slučaju.
65. U vezi s tim, podnosilac zahteva navodi u suštini da sprovođenje zakona u okolnostima njegovog slučaja, koje nisu bile na snazi u vreme kada je stvoren ugovorni odnos među stranama, odnosno prema njegovom mišljenju pogrešno sprovođenje zakona u njegovom slučaju se sastoji u primeni Zakona [Br.06/L-016] o poslovnim društvima od 24. maja 2018. godine od strane Apelacionog suda i prema podnosiocu zahteva i primeni Zakona [Br.04/L-077] o obligacionim odnosima od 19. juna 2012. godine, dok su obligacioni odnosi stvoreni 2010. godine.
66. U tom smislu, Sud ističe da je Osnovni sud presudom [I.EK.br.297/20] od 9. avgusta 2021. godine, pozivajući se specifično na član 17. [Dužnosti ispunjenja obaveza] i član 262. [Ispunjenje obaveze i posledice neispunjenja] Zakona o obligacionim odnosima iz 1978. godine, i došao je do zaključka da: „*tužilac [podnosilac zahteva] nije ispunio ulaganja tražena ugovorom i aneksom ugovora, kao uslov za stvaranje obaveze tuženog [„Gekos“] da plati preostali deo investicije od 851.000,00 €.*”
67. Sud ističe da su gore navedeni pravni osnov, kao rezultat, sproveden od strane Osnovnog suda, u potpunosti potvrdili Apelacioni sud i Vrhovni sud, kao zakon koji je primenjiv u okolnostima slučaja podnosioca zahteva u vezi sa ispunjenjem obaveza iz ugovornog odnosa između njega i „Gekosa“.
68. Sud ne može da ne primeti da Apelacioni sud, pored toga što je potvrdio kao pravičnu primenjivost odredbi Zakona o obligacionim odnosima iz 1978. godine u okolnostima slučaja podnosioca zahteva, on se pozvao i na odredbe Zakona [Br.06/L-016] o poslovnim društvima od 24. maja 2018. godine, koji nije bio na snazi u vreme kada je stvoren ugovorni odnos između strana o kojima je reč.
69. U tom smislu, Sud primećuje da je Vrhovni sud presudom [E.Rev.24/2022] u tretiranju ovog specifičnog navoda podnosioca zahteva pojasnio, kao što sledi:

„Vrhovni sud se načelno slaže da nijedan zakon ne može imati retroaktivan uticaj, međutim sprovođenje nekih odredbi Zakona o poslovnim društvima br. 06/L-016, koji je objavljen u Službenom listu Kosova br. 9, 24.05.2018. godine, od strane drugostepenog suda, Vrhovni sud ne smatra da je od odlučujućeg uticaja za drugačije odlučivanje prema tužbenom zahtevu tužioca, jer način odlučivanja od strane prvostepenog suda je s pravom potvrđeno kao pravično od strane drugostepenog suda, nije u suprotnosti sa zakonskim odredbama Zakona o poslovnim društvima 02/L-123, koji je bio na snazi 2010. godine, kada je među stranama u ovom postupku sklopljen ugovor o kupoprodaji i prenosu deonica kompanije d.o.o. „Elite“- ovde tužioca.“

70. Štaviše, Vrhovni sud je pozivajući se na zakonski osnov koji je sproveden u okolnostima slučaja podnosioca zahteva, pojasnio da: „*od odlučujućeg uticaja na način odlučivanja je sprovođenje članova 17.1 i 262.1 ZOO-a, koji je bio na snazi u vreme sklapanja ugovora, jer je tim ugovorom obaveza tuženog bila zavisna od prethodnog ispunjenja obaveze tužioca. tužilac nije ispunio obavezu investicija traženih ugovorom i aneksom ugovora, kao uslova za stvaranje obaveze tuženog da plati preostali deo investicije od 851.000,00 €.*”
71. Sud primećuje da tokom sudskog procesa odlučivanja u slučaju podnosioca zahteva koji se vodio pred redovnim sudovima, ovi poslednje pomenuti, nisu zasnovali donošenje njihovih odluka samo pozivajući se na Zakon [Br.06/L-016] o poslovnim društvima od 24. maja 2018. godine, već su sprovedli i odredbe Zakona o obligacionim odnosima iz 1978. godine, koje su primenjive u okolnostima konkretnog slučaja. Štaviše, Sud ističe da su zakonski osnovi primenjeni u ovom slučaju, kao što je član 17. [Dužnosti ispunjenja obaveza] i član 262. [Ispunjenje obaveze i posledice neispunjenja] Zakona o obligacionim odnosima iz 1978. godine, potvrđeni u potpunosti od strane Apelacionog suda i vrhovnog suda, kao zakon koji je primenjiv u ovim okolnostima slučaja podnosioca zahteva u vezi sa ispunjenjem obaveza iz ugovornog odnosa između podnosioca zahteva i „Gekosa“.
72. Sud primećuje da podnosilac zahteva navodi da je Zakon o obligacionim odnosima koji je primenjen u njegovom slučaju, iz 2012. godine i shodno tome nema pravni efekat na rešavanje njegovog slučaja.
73. U tom smislu, sud ističe obrazloženje Vrhovnog suda, koji je preko presude [E.Rev.br.24/2022] pojasnio da: *iako prvostepeni sud u svojoj presudi nije precizirao da su ove dve zakonske odredbe iz starog ZOO-a, a ne iz kosovskog ZOO-a, Vrhovni sud nalazi da su ove dve zakonske odredbe iz starog ZOO-a, koji je bio na snazi do kraja 2012. godine.*“
74. U tom smislu, Sud primećuje da su redovni sudovi tokom razmatranja slučaja podnosioca zahteva pojasnili da: (i) su odredbe Zakona o obligacionim odnosima iz 1978. godine bile primenjive i da su sprovedene u okolnostima konkretnog slučaja; (ii) pozivanje na sadržaj Zakona [Br.06/L-016] o poslovnim društvima od 24. maja 2018. godine nije bilo odlučujuće budući da sadržaj ovog zakona nije u suprotnosti sa Zakonom [02/L-123] o poslovnim društvima od 1. oktobra 2008. godine.
75. Sud primećuje da je pozivanje Apelacionog suda na odredbe Zakona [Br.06/L-016] o poslovnim društvima od 24. maja 2018. godine izazvalo konfuziju i nesigurnost kod podnosioca zahteva u vezi sa primenjivošću pravog zakona na okolnosti njegovog slučaja, pošto on argumentuje da primena gore navedenog zakona nije bila sprovodljiva budući da nije stupio na snagu kada je stvoren njegov ugovorni odnos o kojem je reč. U tom smislu, Sud primećuje da podnosilac zahteva nije dokazao da je pozivanje na Zakon [Br.06/L-016] o poslovnim društvima od 24. maja 2018. godine imalo odlučujuću težinu koja bi mogla da utiče da se postigne drugačiji rezultat da se taj zakon nije primenio u njegovom slučaju.
76. Sud želi da istakne da na opštem nivou, sprovođenje zakona koji nisu primenjivi u određenim slučajevima se ne podudara sa konsolidovanom zakonskom praksom u aspektu pravne rigoroznosti, ipak u ovom slučaju, postupak Apelacionog suda izgleda da nema direktnog uticaja na predstavljeni rezultat. Ipak, treba podvući bitnost što detaljnije ocene ove činjenice od strane Apelacionog suda tokom njegovog odlučivanja.
77. Sud podvlači da što se tiče tumačenja i sprovođenja zakona, uglavnom je dužnost redovnih sudova da reše probleme tumačenja zakonodavstva (vidi slučaj ESLJP-a [Perez](#)

[protiv Francuske, zahtev br. 47287/99](#), presuda od 12. februara 2004. godine, stav 82), a ne Suda, čija je uloga da utvrdi da li su efekti takvog tumačenja u skladu sa Ustavom (vidi slučaj ESLJP-a [Nejdet Şahin i Perihan Şahin protiv Turske, zahtev br. 13279/05](#), presuda od 20. oktobra 2011. godine, stav 49), Budući tako, izuzev u slučajevima očigledne arbitrarnosti, nije uloga Suda da stavlja pod sumnju tumačenje zakona od strane redovnih sudova. Međutim, u izuzetnim slučajevima, Sud može doneti prave zaključke kada su redovni sudovi arbitrarno ili očigledno neobrazloženo tumačili zakon.

78. U tom smislu, Sud ocenjuje da ne može da spekulise u vezi sa ustavnošću postupaka koji su vođeni u redovnim sudovima, što se tiče primenjivosti određenog zakona, umesto drugog, posebno kada se uzme u obzir da su u slučaju podnosioca zahteva data detaljna i obrazložena pojašnjenja od strane redovnih sudova u vezi sa ugovornim obavezama među stranama. Da bi ocenio korektnost primenjivosti jednog zakona umesto nekog drugog zakona u okolnostima konkretnog slučaja, Sudu potrebni „razlozi sa težinom“ (*weighty reasons*), koji nedostaju u okolnostima konkretnog slučaja (vidi slučaj Suda [KI107/22](#) podnosilac *Valdet Avdiu*, citiran iznad, stav 44).
79. Sud je uvek govorio da uopšteno nije njegova dužnost da se bavi činjeničnim ili zakonskim greškama koje su navodno izvršili redovni sudovi, osim ukoliko i koliko su te greške vidljive i ukoliko su ugrozile prava i slobode zaštićene Ustavom (vidi, u vezi sa doktrinom „četrtoeg stepena“, slučaj ESLJP-a, [Garcia Ruiz protiv Španije, br. 30544/96](#), presuda od 21. januara 1999. godine, stav 28; [Perez protiv francuske, zahtev br. 47287/99](#), presuda 12. februara 2004. godine, stav 82). Budući tako, sud ne može da stavi pod sumnju nalaze redovnih sudova o navodnim povredama zakona, osim ukoliko su one „arbitrarne ili očigledno neobrazložene“ (vidi slučaj ESLJP-a, [Scordino protiv Italije \(br. 1\), zahtev br. 36813/97](#), presuda od 29. marta 2006. godine stav 191, i [Naït-Liman protiv Švajcarske, zahtev br. 51357/07](#), presuda od 15. marta 2018. godine, stav 116). dužnost suda, u vezi sa članom 31. jeste da razmatra zahteve koji navode da redovni sudovi nisu uspeali da poštuju „specifične proceduralne garancije“ propisane tim članom (vidi slučaj ESLJP-a [De Tommaso protiv Italije, zahtev br. 43395/09](#), presuda od 23. februara 2017. godine stav 171). shodno tome, u odsustvu arbitrarnosti koja bi samo po sebi pokrenula pitanje u okviru člana 31. Ustava, nije dužnost Suda da sudi da li su redovni sudovi pravično sproveli neku zakonsku odredbu određenog zakona.
80. Sud ponovo ističe da je pitanje sprovođenja i tumačenja zakona u diskreciji i suđenju redovnih sudova, i kao takvo, samo po sebi nije u suprotnosti sa pravom na pravično i nepristrasno suđenje, osim ukoliko proiziđe da ima flagrantnih povreda osnovnih ljudskih prava i sloboda, a što se jasno nije dogodilo u slučaju koji je u razmatranju.
81. U takvim okolnostima, imajući u vidu navode koje je pokrenuo podnosilac zahteva i činjenice koje je on predstavio, takođe i obrazloženja redovnih sudova koji su iznad razmotreni, Sud smatra da podnosilac zahteva ne dokazuje i ne potkrepljuje dovoljno svoj navod da su redovni sudovi mogli da „sprovedu zakon očigledno pogrešno“, rezultujući „arbitrarnim zaključcima“ ili „očigledno neobrazloženim“ za podnosioca zahteva i shodno tome njegovi navodi o pogrešnom tumačenju primenjivog zakona, kvalifikuju se kao navodi koju spadaju u kategoriju „nepotkrepljenih ili neobrazloženih“ navoda i shodno tome neprihvatljivih u skladu sa pravilom 34. (2) Poslovnika o radu.
82. Na osnovu gore navedenog, Sud konstatuje da je zahtev u njegovog celosti očigledno neosnovan na ustavnim osnovama i proglašava se neprihvatljivim, u skladu sa stavom 7., člana 113. Ustava i pravilom 34. (2) Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Republike Kosovo, u skladu sa članovima 113.1 i 113.7 Ustava, članovima 20. i 47. Zakona i pravilima 34. (2) i 48. (b) Poslovnika o radu, 30. avgusta 2023. godine, jednoglasno:

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona; i
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu na dan objavljivanja na Službenom listu Republike Kosovo, shodno stavu 5 člana 20. Zakona.

Sudija izvestilac

Safet Hoxha

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani